హృదయభారం

సుశీల గడియారం వంక చూచింది. ఏడుగంటలుదాటి పదిహేనునిమిషాలు అయింది. అయిదారు నిమిషాలు ఆలస్యం అయినా బృందావన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ యీ సరికి మదరాసు సెంట్రల్ స్టేషన్‌కు వచ్చివుండాలి అనుకుంది. కంపార్ట్‌మెంట్‌నుంచి దిగి స్టేషన్ బయటకు రావటానికి దాదాపు అరగంట పడుతుంది. తరువాత ఆటోరిక్షా దొరికించుకుని యింటికి బయలుదేరటానికి మరో అరగంట పడుతుంది. ఎంత చకచక వ్యవహరించినా ఎనిమిది గంటలలోపుల యింటికి చేరుకోవటానికి కుదరదు.

'నాన్నగారు యింకా రాలేదేం?' అని పిల్లలు అప్పుడే రెండుమూడు సార్లు అడిగారు.

'వస్తారు. మీరు భోజనం చేసి కూర్చోండి' అని సర్దిచెప్పింది. వాళ్ళు భోజనం చేయటానికి ఉత్సాహం చూపించలేదు.

'నాన్నగారు రానీ అమ్మా! అందరం కలిసేచేద్దాం' అంది అమ్మాయి వినత. వాళ్ళను తొందరచేయడం యిష్టంలేక అలానే కూర్చుండిపోయింది సుశీల.

కుర్రవాడు ఆటబొమ్మలతో ఆడుకుంటున్నాడు. అయినా వాడి ధ్యాసంతా వీధిగుమ్మం వయిపే వున్నదని సుశీలకు తెలుసును.

'నీకేం. హోంవర్క్ లేదా? ఏదయినా పాఠం అర్థంకాకపోతే అడుగు, చెబుతాను' అంది సుశీల.

'నా హోంవర్క్ అంతా బడినుంచి రాగానే చేసేసుకున్నానుగా! రేపుపొద్దున్న టెస్ట్ వుంది. తెల్లవారాక ఒక్క అరగంటసేపు చదువుకుంటే చాలు. ఇప్పుడేం పుస్తకాలు వద్దమ్మా' అంది వినత ముద్దుముద్దుగా.

దానికి నిండా ఏడేళ్ళు లేవు అయినా బోలెడన్ని పుస్తకాలు చదువుతుంది. దాని శ్రద్ధ, అసక్తి చూస్తే సుశీలకు ముచ్చట వేస్తుంది,

టెలివిజన్‌లో ఏదో ప్రోగ్రాం ఇప్పుడే ప్రారంభం అయింది. చిన్న పిల్లల డ్యాన్స్.

మూడేళ్ల రవి ఆటబొమ్మలు ఒక వేపుకు నెట్టివేసి టెలివిజన్ ముందుకు వచ్చి కూర్చున్నాడు.

వినత సరేసరి. డ్యాన్స్ చూస్తూ కుదురుగా కూర్చోలేకపోతోంది. తనకుకూడ అలా వయ్యారంగా డ్యాన్స్ చేయాలని వుంది. తల్లివంక చూచింది.

ఇలాంటి ప్రోగ్రాం వచ్చినప్పుడు శ్రద్ధగా చూడాలి గాని, మనం కూడా పిచ్చి గంతులు వేయగూడదు-అంటుంది సుశీల పిల్లలతో. తల్లి కోపపడుతుందేమోననే భయంతో వినత కుర్చీకి అంటుకుపోయి కూర్చుంది. కాని మనసంతా నెమలి పురివిప్పి ఆడుతున్నట్లు డాన్స్ చేస్తూనేవుంది.

చిన్నపిల్లల డ్యాన్స్ అయిపోయింది.

వార్తలు మొదలయినాయి.

సుశీల టెలివిజన్ ఆఫ్ చేసింది 'నాన్నగారు ఇంకా రాలేదేం?' అని అడిగాడు రవి. వాళ్ళ కళ్ళమీదకు నిద్ర కూరుకురావడం స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది సుశీలకు.

'వస్తారు. అంతదూరంనించి రావాలామరి!' అంది వినత ఆరిందాలా.

'రైల్లోనేగా వచ్చేది, నడిచి వస్తారాఏం?' అన్నాడు రవి.

సుశీల నవ్వుకుంది.

పిల్లల సంభాషణ తమాషాగా అనిపిస్తుంది ఆమెకు. వాళ్ళకూ మనసులో ఆరాటం, ఉత్సాహం ఎక్కువగా వుంటాయి.

'పోనీ మీ రిద్దరూ అన్నం తినేసెయ్యండి.' అంది సుశీల.

పిల్లలు 'రెస్పాండ్' అవలేదు.

'నాన్నగారు ఇంటికివచ్చాక ఇంకా ఆలస్యం అయిపోతుంది గదా! స్నానం అదీ చేసిగాని భోజనానికి కూర్చోరు. మీరు తినేసేయండి.' అంది మళ్ళీ.

'అమ్మా, నాకేం తెస్తారంటావు నాన్న బెంగుళూరునుంచి' అని అడిగాడు రవి.

'యేమో, చూద్దాంగా. నువ్వేం అడిగావు?'

'ఏమీ అడగలా. అయినా నాన్న ఏదోఒకటి తెస్తారుగా నాకు' అన్నాడు వాడు ఎంతో ధైర్యంగా.

'నేను మాత్రం జెమ్స్ పాకెట్ తెమ్మని చెప్పాను' అంది వినత.

'జెమ్స్ పాకెట్లు ఇక్కడకూడా దొరుకుతాయిగా. అంత దూరంనుంచి తీసుకురావడం ఎందుకు?'

'నాన్నగారికి బజారుకు పోవటానికి, ఏమన్నా కొనడానికి టైం వుండదుగా ఎప్పుడూ. అందుకని రైల్లోనే అమ్మే జెమ్స్ పాకెట్‌గాని, పాలకోవాలుగాని తెస్తారు అందుకని అవే తెమ్మని చెప్పాను', అంది వినత జవాబుగా.

పిచ్చిపిల్ల - అనుకుంది సుశీల - మనసులోనే.

ఎక్కడికక్కడ సరిపెట్టుకోవడం - తనలాగే - ఇప్పటినుంచి అలవాటు అవుతున్నాయి దీనికి. అలా వుంటేనే జీవితంలో సుఖపడడం కుదురుతుంది.

ఆనందరావు దాదాపు ప్రతినెల బెంగుళూరు వెడతాడు ఒక శని ఆది వారాలలో. అక్కడ ఉద్యోగం మానివేసినా యింకా యేవో పనులు అతనికి అట్టే వుండిపోయినాయి. శనివారం ఉదయం బృందావన్‌లో వెళ్ళి ఆదివారం సాయంకాలానికి తిరిగి వచ్చేస్తాడు తన ప్రయాణాలకు బృందావన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ ఎంతో అనుకూలంగా ఉన్నదని మురిసిపోతాడు - ఆనందరావు. శనివారం సాయంకాలం. ఆదివారం ఉదయం తను హాజరు కావల్సిన మీటింగులు చూచుకుని సాయంకాలానికల్లా వచ్చి కుటుంబంతో చేరుకోవడం అతనికి ఎంతో హుషారుగా వుంటుంది.

నడివయసులో పడ్డ ఆనందరావుకు ప్రయాణాలతో చిరాకూ లేదు, ఉత్సాహమూ లేదు - నిజానికి ఏదయినా పని వుంటే తప్ప ఎక్కడికీ కదిలే స్వభావం కాదు ఆతనిది. కాని ప్రతీసారీ ప్రయాణం ముగించి వచ్చిన తర్వాత అక్కడి సంగతులన్నీ హుషారుగా విపులంగా చెబుతాడు సుశీలకు. పిల్లలు వేసే ప్రశ్నలకు కూడా విసుక్కోకుండా సరళంగా జవాబులు చెబుతాడు అతని కబుర్లు వింటూ వుంటే తాము కూడా ప్రయాణం చేసినట్లే వుంటుంది కుటుంబానికంతటికీ - బహుశ యీ కబుర్లు అప్పటికప్పుడే విన డానికేగావును పిల్లలు నిద్రపోకుండా కనిపెట్టుకు కూర్చుంటారు-అనుకుంది సుశీల

—ఈ విషయాలన్నీ సమాలోచించుకుంటూ కూర్చుంటే అప్పుడే తొమ్మిదిగంట లయిపోయింది.

రవి సోఫాలో నిద్రకు వొరిగాడు. వినత పత్రిక పుటలు తిప్పుకుంటూ కాలక్షేపం చేస్తోంది.

సుశీల రవిని లేపింది

వినత పైకి తేలటంలేదుగాని దానికీ నిద్ర ముంచుకు వస్తోందని సుశీలకు అర్థమయిపోయింది. ఇక ఊరుకుంటే లాభం లేదు. మరీ ఆలస్యం అయిపోతే ఆరోగ్యానికి భంగకరం గనుక పిల్లలిద్దరికీ అన్నం పెట్టేయాలనుకుంది.

పిల్లలు యీ మారు యేమీ బెట్టు చేయలేదు.

వాళ్ళ భోజనాలు చేయించి పక్కలు దులిపివేసి పడుకోబెట్టి సుశీల మళ్లీ డ్రాయింగ్‌రూమ్‌లోకి వచ్చింది. ఆయనగారు ఇంకా రాలేదేం చెప్మా - అంటూ మళ్లీ ఆలోచనలలో మునిగిపోయింది.

ఒకవేళ బయలుదేరలేదా యేమిటి?

బయలుదేరకపోవటానికి కారణం యేమీ కనబడలేదు.

పని కాకపోవడం అంటూ వుండదు. పన్నెండు గంటలు అయ్యే టప్పటికల్లా 'మీటింగు' అయిపోతుంది. తరువాత భోజనం చేసి ఒక గంట విశ్రాంతి తీసుకుంటూ ఎవరేనా స్నేహితులు కబుర్లు చెబుతూ వుంటే వింటూ కూర్చుంటానంటారు.

సరాసరి స్టేషనుకు వెళ్లడమూ. రైలు ఎక్కడమూను. టిక్కెట్టు కొనుక్కునే పనికూడా లేదు! పోనూ రానూ ఒకేమారు మదరాసులోనే ముందుగా తీసుకుంటారు ప్రయాణాలంటే యెప్పుడూ చివరి నిముషందాకా యేర్పాట్లు చేసుకోకుండా కూర్చోవడం ఆనందరావుకు ఇష్టం కాదు

ప్రతిదీ నియమప్రకారం తూచినట్లుగా యే స్టెప్‌కు ఆ స్టెప్ ముందుగా చేసేసి కూర్చుంటాడు అతను. జీవితంలో శ్రమ పట్ల అతని కంత యిష్టం. తనేకాదు, తనకు సంబంధించిన వాళ్లందరూ యిలాగే వుండాలని, ఎంత కష్టమయిన పని అయినా సజావుగా నిర్వహించడానికి యిదొక్కటే మార్గమని ఆనందరావు అప్పుడప్పుడు చిన్న సైజు ఉపన్యాసాలు కూడా యిస్తూవుంటాడు. రైలు రావటం ఆలస్యం అయితే తప్ప అతనెప్పుడూ దాన్ని 'మిస్' చేయడు. సుశీల నవ్వుకుంది యీ సంగతులన్నీ గుర్తుకువచ్చి. నిద్రపోతున్న పిల్లలవంక అప్యాయంగా చూచి వచ్చింది. ఈ పిల్లలను పెంచడం, పెద్దచేయడం, వాళ్లకు జీవితం సరిగా అర్థం అయ్యేట్లు విద్యాబుద్ధులు నేర్పడం....ఇదంతా సంసార బాధ్యత దీన్ని చక్కగా నిర్వహించటంలోనే వుంది మన చాకచక్యం....ఎక్కడ ఏ పొరపాటు వచ్చినా జీవితాంతం దుఃఖించాల్సి వస్తుంది సుమా-అని అనేక మార్లు సుశీలను హెచ్చరిస్తూ వుంటాడు.

కాని సుశీలకే ఒక్కొక్కమారు అర్థం కాకుండా పోతుంది యీ మనిషి సంగతి; పద్ధతి! ఈ పదేళ్ళ కాపురంలోను తనకు ఆనందరావు

ఎంత అర్థం అయినాడో అంతగానూ అర్థంకాకుండా పోయినాడని అని పిస్తుంది ఆమెకు.

ఒడుదుడుకులు లేకుండా కాలం వెళ్ళదీయడం చాలును తనకు. అత నికిమాత్రం అంతే చాలదు. ఇంకేదో కావాలి! అలాగని అతను కానిదాని కని లేనిదానికని పరుగులు తీస్తున్నాడని సుశీల అనుకోదు.

రోడ్డుమీద ఏ 'ఆటో' పోతున్నట్లు శబ్దం అయినా సుశీల వీధి వయిపు దృష్టి సారిస్తోంది. వరండాలో దీపం వెలిగించే వుంటుంది.

మరీ రోడ్డుకు దగ్గరగా వున్న ఇల్లు అవడంవల్ల అన్ని వాహనాల చప్పుళ్ళు వినిపిస్తాయి. ప్రతి ఆటో. ప్రతి కారు తమ ఇంటిముందే ఆగుతు న్నట్లుగా అనిపిస్తుంది, తీరా అవి ఇల్లు దాటి పోవడంతోటే - నిట్టూర్పు విడ వాల్సి వస్తుంది. వాటిని గమనించకుండా వుండటానికి ప్రయత్నించనంత వరకు పోతుంది ధోరణి.

డోర్ బెల్ మోగేసరికి ఉలిక్కిపడి లేచింది సుశీల. యాదృచ్ఛికం గా గడియారంవంక చూస్తూ వీధి గుమ్మం వరకూ పరుగెత్తింది.

తొమ్మిదిన్నర.

తలుపు తీయటంతోటే ఆనందరావు చేతిలో బ్రీఫ్‌కేస్‌తో నిలబడ్డాడు.

'వచ్చేశారా!' అంది ఆనందంతో పెల్లుబికిపోతూ.

'రాక యేమవుతాను' అంటూ షూస్ విప్పుకుంటూ కూర్చున్నాడు.

'రైలు ఆలస్యం అయిందా బాగా ?'

'అబ్బే, ఒక్క అరగంట ఆలస్యం - అంతే, కాని యింకో గొడవలో చిక్కుకుపోయి యింత సేపు అయింది....'

'పిల్ల లేరీ! నిద్ర పోయారా ? పోనీలే లేపకు. ఈమారు వాళ్ళకోసం మంచి మంచి వస్తువులు తెచ్చాను. నింపాదిగా చూపిస్తాన్లే రేపు—నువ్వు

యింకా భోజనం చేయకుండా కూర్చున్నావు గదూ! ఎంత, అయిదు నిము షాలలో వచ్చేస్తాను-వడ్డించేయి—' అన్నాడు బాత్‌రూంలోకి హడావిడిగా వెడుతూ.

*　　*　　*

ఆనందరావు బెంగుళూరు సిటీ స్టేషన్‌కు వచ్చేటప్పటికి యింకా రైలు రాలేదు. లెక్కప్రకారం అయితే ఈసరికి అది మదరాసు నుంచి వచ్చి తిరుగు ప్రయాణానికి సంసిద్ధం అవుతూ వుండాలి, ప్లాట్‌ఫారం జనంతో కిటకిటలాడుతోంది. ప్రయాణీకులంతా సామాన్లు పరచుకొని హడావిడిగా వున్నారు.

అతను ఎంక్వయిరీ చేయగా బృందావనం అరగంట లేటు అని చెప్పారు. అరగంటకు యింకో అరగంట కలుపుకొంటే—మరో గంట గడిస్తే తప్ప తనకు బెంగుళూరు నుంచి మోక్షం లేదన్నమాట! ఈ గంట సేపు యిలా కాళీగా ప్లాట్‌ఫారంమీద దేబిరిస్తూ నిలుచునేబదులు యింకెవరి నయినా చూచి రావచ్చు. స్టేషనుకు మల్లేశ్వరం బాగా దగ్గిర. పది నిమి షాలలో వెళ్ళి రావచ్చును.

మల్లేశ్వరంలో తన స్నేహితుడు 'అర్జునరావు' వున్నాడు వెళ్ళి చూచి వస్తే సంతోషిస్తాడు. అతన్ని చూచి కూడా ఆరునెలలు దాటింది. అసలు బెంగుళూరు వచ్చినప్పుడల్లా తమ ఇంట్లోనే దిగమని, కలుసుకోకుండా వెళ్ళ వద్దని మరీమరీ చెబుతూ వస్తున్నాడు. అయితే తనకు మీటింగ్‌లకు దగ్గరగా వుండదనీ స్నేహితులతో కబుర్లు పెట్టుకు కూర్చుంటే తను చేయవలసిన పని గట్టెక్కతుందని యిన్నాళ్ళూ అతనికి ముఖం చాటుచేస్తూ వచ్చాడు. పోనీ, యిప్పుడు గంట సమయం దొరికింది గనుక వెళ్ళి ముఖం చూపించి వస్తే బాగుంటుందనిపించింది.

ఆనందరావు వెళ్ళేసరికి అర్జునరావు యింట్లోనే వున్నాడు. అతని కంటే పిల్లలు మామయ్య వచ్చారని మరీ సంతోషించారు. వాళ్ళకోసం క్యాడ్‌బరీ చాక్‌లెట్లు కొనుక్కుని మరీ వెళ్ళాడుగదా!

'ఆనందం! నువ్వు చేసే పని యేమీ బాగుండలేదు' అన్నాడు అర్జునరావు.

'అర్జున్! ఆ మాట ఆలా వుంచు. నే నిక్కడ కూర్చున్న కాసేపూ నిష్టూరాలు వల్లించకుండా యేవయినా ఉపయోగించే సంగతులు మాట్లాడు ....నాకు మాత్రం స్నేహితులతో సరదాగా గడపాలని ఉండదా ఏమిటి? కుదరదు, యేం చేయమంటావు? ఇప్పుడైనా రైలువాళ్ళ పుణ్యమా అని యిటు రాగలిగాను—' అంటూ ఆనందరావు ఆతనితో సంభాషణలో మునిగిపోయాడు.

వాళ్ళు మాట్లాడుకుంటూ ఉండగా అర్జునరావు యింటి మేడమీది ఆసామి వచ్చాడు. ఆనందరావుకు అతనితో ముఖపరిచయంతప్ప యింకేం లేదు.

'మీరు దేవునిలా వచ్చారనుకొంటాను. మాకో ఉపకారం చేసి పెట్టాలి.' అని ఆనందరావు చేతులు పుచ్చుకొన్నాడాయన.

ఆనందరావుకు విషయం యేమిటో తెలియక ఉక్కిరిబిక్కిరి అయి నాడు. 'నావల్ల కావలసిన పని యేముంటుంది?' అని మనసులోనే అను కుంటూ పైకి మాత్రం 'మీరు ఇంత ఇదిగా చెప్పాలా? అదేమిటో చెప్పండి!' అన్నాడు.

'మా ఇందిర అర్జెంటుగా మద్రాసు వెళ్ళాలి. తోడు లేకుండా యెపుడూ ప్రయాణం చేయలేదు. నాకేమో బయలుదేరాలంటే కుదరకుండా వస్తూంది. నాలుగు రోజులుగా ప్రయాణం వాయిదా పడిపోయి, అక్కడ

నుంచి కబురుమీద కబురు వస్తున్నాయి. మీరు శ్రమ అనుకోకుండా ఆమెను మద్రాసు తీసుకు వెళ్ళాలి, మీతోపాటు. మీ మేలు మరువలేం!' అన్నాడాయన.

ఆనందరావుకు ఏమీ అర్థంకాక అర్జునరావు ముఖంవంక చూచాడు. ఆ ముఖంలో అతనికేమీ సందేశం దొరకలేదు.

'నేను స్టేషన్‌దాకా వచ్చి ఎకామడేషన్ సంగతి చూచుకుంటాను. ఆ విషయం మీరేం శ్రమపడనక్కరలేదు. మీరు 'ఊ' అంటే యిప్పుడే టాక్సీ తీసుకు వస్తాను. మరో పది నిముషాలలో యెలాగూ మీరు బయలు దేరుతున్నారు గనుక యీ చొరవ తీసుకుంటున్నాను. మీకు మీ అర్జునరావు ఒకటి, నేను మరొకటి అనుకోకండి —' అంటూ ఉక్కిరి బిక్కిరి చేయ సాగాడు

ఆనందరావుకు 'ఊ' అనక తప్పలేదు. అయినా ఇందులో తను పడే శ్రమ యేమీలేదు గనక పోనీలే పాపం అనుకున్నాడు.

అన్నట్లుగానే పది నిమిషాలలో టాక్సీ వచ్చి యింటిముందు నిలిచింది. ఆనందరావు స్నేహితుడికి 'గుడ్‌బై' చెప్పి కూర్చున్నాడు. వెనక సీట్లో ఇందిర మేడమీది ఆసామి కూర్చున్నాడు.

వాళ్ళు స్టేషన్‌కు వచ్చేసరికి బృందావనం ప్లాట్‌ఫారంమీద విడిసి వుంది.

ఆనందరావు తన కంపార్ట్‌మెంట్‌కు నింపాదిగా నడిచాడు.

ఆమెకూడా అతన్ని అనుసరించింది.

అయిదు నిముషాల్లో ఆయన టిక్కెట్‌తోసహా వచ్చి వాళ్ళను కలుసుకున్నాడు. 'మీ సీట్ దగ్గరే ఏర్పాటు చేస్తాను' అన్నాడు. ఆ సీట్ 'ఎలాట్' అయిన మనిషితో మాట్లాడి 'మార్పిడి' సంపాదించాడు.

ఈయన మొత్తంమీద కాలాంతకుడే! చివరి క్షణంలో బృందావన్ ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో టికెట్ సంపాదించడమే గాకుండా అవలీలగా తనకు అనుకూలమయిన సీట్ కూడా సాధించాడు అనుకున్నాడు ఆనందరావు.

'నే నిప్పుడు ఇంటికి వెళ్ళగానే మా తమ్ముడికి టెలిఫోన్ చేస్తాను. ట్రంక్ కాదులెండి. యస్. టి. డి. లో మాట్లాడి వాడిని స్టేషన్కు వచ్చి మిమ్మల్ని కలుసుకో మంటాను.' అన్నాడాయన ఆనందరావుతో.

'మదరాసు చేరుకునేటప్పటికి బాగా చీకటిపడిపోతుందా?' అనడిగిందామె.

'నువ్వేం బెంగ పెట్టుకోబోకు. ఏడున్నర, ఎనిమిది అవుతుంది అంతే. వాడు వస్తాడుగా స్టేషన్కు. ఆనందరావుగారు వుండనే వున్నారు. ఫ్లాస్కునిండా 'టీ' పోసుకున్నావు గదా? అంత ఆయాసంగా వుంటే కూల్ డ్రింక్స్ ఏమన్నా పుచ్చుకో. అవీ రైల్లోనే సర్వ్‌చేస్తారు. ఇదుగో.... అరటి పళ్ళ అత్తం యీ బాస్కెట్‌లోనే వుందిగదూ!.... ఇదుగో నీ టికెట్.... మరి నేను వెళ్ళివస్తాను. నీవు ఇంటికి చేరుకోగానే తమ్ముడిని నాకు టెలిఫోన్ చేయమని చెప్పు. అప్పటికిగాని నాకు మనసుకు తెరిపి అవదు. అయినా నాకేం అంత గాబరా లేదనుకో. ఆనందరావుగారు ఉన్నారుగా! ఇంక వస్తాను నేను. వస్తానండీ ఆనందరావుగారూ! మీ సహాయానికి సహస్ర థాంక్స్ – సమయానికి మీరు దేవుడే అనుకుంటున్నాను. శ్రమకు మన్నించండి. వస్తాను' అంటూ ఆయన అప్పగింతలు చెబుతూ వుండగానే రైలు కూతవేసి బయలుదేరింది.

ఆనందరావు తన సీట్లో ఒదిగి కూర్చున్నాడు, మర్యాదకోసం.

ఇందిరతోపాటు సామానుకూడా భారీగానే వుంది. పెద్ద సూట్‌కేస్, పళ్ళబుట్ట, పుస్తకాల పాకెట్లు రెండు, ఎయిర్‌బ్యాగూను! ఇవన్నీ కాక ఆమె ఆనుకుకూర్చునేందుకు పెద్ద డన్‌లవ్ దిండు. ఈ దిండు మొత్తం సీటును

సగం ఆక్రమించేసింది. ఎంత ఒదిగి కూర్చున్నా ఆనందరావుకు యీ దిండు కొంత ఆశ్రయం కాక తప్పలేదు.

రైలు బయలుదేరిన తర్వాత ఆనందరావు తన బ్రీఫ్‌కేస్ నుంచి పుస్తకం బయటకు తీసి కూర్చున్నాడు. జనం కోలాహలం సద్దుమణిగిన తర్వాత చదువుకుంటూ కూచుంటే సరిపోతుంది! పుస్తకాలు చదవడం అతని వృత్తి. ప్రతి ప్రయాణంలోను ఓ మాదిరి సైజు పుస్తకాలు నాలుగయినా చదివేస్తాడు. సమయాన్ని తనకు కావలసిన పద్ధతిలో మలుచుకోవడం ఆనందరావుకు తెలిసినట్లుగా యింకెవరికి తెలియదనే చెప్పాలి.

వెండర్ కాఫీ తీసుకువచ్చినప్పుడు రెండు కాఫీలు ఆర్డర్ చేశాడు. ఒకటి ఆమెకు ఆఫర్ చేయబోతే, 'నేను కాఫీ తీసుకోనండి. టీ తాగుతాను. మీరు తీసుకోండి, ఫరవాలేదు' అంది.

టీ రావటానికి యింకా టైం పడుతుందన్నాడు వెండర్. తనుకూడా కాఫీ తీసుకోవాలో, మానాలో క్షణంపాటు అర్థంకాలేదు ఆనందరావుకు. అతను తటపటాయిస్తుంటే 'ఫరవాలేదు. మీరు తీసుకోండి-నాకు కాఫీ పడదు, అందుకని'- నవ్వుతూ చెప్పింది.

ఆనందరావు ఏమాత్రం డెలికసీ ఫీలవ్వకుండా కాఫీ తీసుకోక తప్ప లేదు ఆమె నవ్వు చూశాక

కాస్సేపు అయినాక, ఆమె బాస్కెట్‌లో నుంచి యేదో పాకెట్టు బయటకు తీసింది. ఒక స్వీట్, రెండు గారెలు, రెండు అరటిపళ్ళు ఓ పేపర్ ప్లేట్లో సర్ది ఆనందరావుకు అందించింది. అతను మొహమాటంలో పడ్డాడు. సాధారణంగా భోజనానికి, భోజనానికి మధ్య యేమీ పుచ్చుకోడు కాఫీ తప్ప. ఘనపదార్థాలు అసలే తనకు చుక్కెదురు - అందులోనూ ప్రయాణం చేస్తున్నప్పుడు.

'అబ్బే నాకు వద్దండీ. మీరు తీసుకోండి' అన్నాడు.

'అట్లా అంటే ఎట్లా? ఫరవాలేదు' అంది ఆమె.

'నేను అంత తీసుకోలేనండీ! నాకు పడవు అవనీ —'

'మరీ విచిత్రంగా చెబుతారు. స్వీట్ పడనివాళ్ళుంటారా? మరేం బిడియం వద్దు. నాకు కాఫీ వంటికి పడదు గనక యిందాక వద్దన్నాను— మీరు తీసుకోకపోతే నేనూ తినలేను, ఆ-యిందండీ—' అంది ఆమె బలవంతంగా అతని చేతుల్లో పెడుతూ.

ఆనందరావుకు 'సీన్' క్రియేట్ చేయడం యిష్టం లేదు. ప్లేటు అందుకున్నాడు. అతను అమిత మొహమాటంగా స్వీటు తినడం పూర్తి చేయడంతోటే ఆమె 'ఇంకో స్వీటు యిస్తాను' అంది. ఆనందరావు తనప్లేటు దూరంగా జరుపుకొన్నాడు — ఆమె ముక్క అందులో వేయడానికి ముందుగానే.

'అయ్యో!' అంది ఆమె.

'వద్దండీ! ఎక్కువైతే కష్టం.'

'పోనీ యింకో అరటిపండు తినండి.'

—తీసుకోక తప్పలేదు ఆనందరావుకు.

'మీరు సమయానికి రాబట్టి సరిపోయింది గాని—'

'అబ్బే—నేను చేసిందేముందండీ!' అన్నాడు.

'మీరేం చేస్తూ వుంటారు మదరాసులో?' అనడిగింది.

ఆనందరావు చెప్పాడు.

'అలాగా, చాల సంతోషం,' అంది ఆమె. ఆతను మళ్ళీ పుస్తక పఠనంలో మునిగిపోవడంతో ఆమె యింకేమీ డిస్టర్బ్ చేయకుండా వుండి పోయింది.

రెండు రోజులుగా నిర్విరామంగా పని చేసినందువల్ల, ప్రయాణ అలసట వల్ల అతనికి నిద్ర కళ్ళమీదకు కూరుకు వచ్చినట్లయింది. చదవడం

మీద శ్రద్ధ ఆనడం లేదు. అతనికి గమనం లేకుండానే నిద్రలో పడి పోయాడు.

రైలు కుదుపుకు మెలుకువ వచ్చినప్పుడు చూచుకుంటే తన తల ఆమె భుజంమీద వొరిగివుంది. ముంజేయి ఆమె వొడిలో వాలివుంది.

సీట్‌లో సర్దుకు కూర్చుని ఆమె ఏమనుకుంటుందోనని భయపడుతూ 'క్షమించండి. నిద్రలో నాకు తెలియలేదు—' అన్నాడు.

'ఫరవాలేదులెండి-' అందామె చిరునవ్వుతో : యిదేం పెద్ద విషయం కానట్లుగా ముఖం పెట్టి.

అయినా ఆనందరావుకు చాల సిగ్గనిపించింది. తను యేదేనా ప్రయత్నంచేసి నిద్రలో కూరుకుపోకుండా వుండాలనిపించింది. పైకి అలా అన్నారు గాని-ఆమె మనసులో యేమనుకున్నారో !

తనవల్ల జరిగిపోయిన పొరపాటుకు ఆనందరావు మనసులోనే కుమిలిపోయాడు. పైకి మాట్లాడవలసిన సంగతి కాదు.

ఉన్నట్లుండి ఆమె శ్వాస పీల్చడంతో ఆయాసపడుతున్నట్లు అనిపించింది ఆనందరావుకు. తనలాగే ఆమెకూడా మనసులో యేమయినా ఆరాటపడుతుందేమో అనుకున్నాడు. తను చేయగలిగిందేమీ లేదు.

టీ కుర్రవాడు వస్తే ఇద్దరూ టీ తాగారు.

'వేడివేడి టీ తాగితే నాకు కాస్త రిలీఫ్‌గా వుంటుంది' ఆమె అన్నది.

ఇందాకటికంటె ఆయాసం కాస్త తగ్గినట్లు అనిపించింది ఆనందరావుకు. కాని యీ రిలీఫ్ పదిపదిహేను నిమిషాలకన్నా ఎక్కువసేపు పనిచేయలేదు.

ఉన్నట్లుండి ఆమె ఎక్కువగా వగరుస్తూ సీట్లో అతలాకుతలం అయి పోతున్నట్లు అనిపించింది.

ఆనందరావు ఏమీ తోచకుండా అయిపోయి 'ఏమండీ, ఏమయింది' అన్నాడు ఆదుర్దాగా.

'దయచేసి ఆ సూట్ కేస్ తీసి దాన్లో మందుసీసా వుంది, అందు కోండి' అంది. సూట్ కేస్ తాళంవేసి వుంది. తాళంచెవి యెక్కడ-అను కుంటూ వుండగా ఆమె తన చేతిలోని పర్సువంక చూపింది.

'ఇవ్వండి' అన్నాడు. ఆమె చేయి కదపలేకపోయింది.

నోట్లోంచి మాటకూడా బయట పడడంలేదు.

'తీసుకోండి' అంది అమిత ప్రయాసతో.

ఆనందరావు ఆమె తొడమీద వున్న చేతిపర్సు తీసుకుని అందులోని తాళాలగుత్తి బయటకు తీశాడు. ఆ గుత్తిలోనుంచి 'సూట్ కేస్, తాళంచెవి యేదో గమనించడం కష్టంకాలేదు.

సూట్ కేస్ పాకెట్లోవున్న మందులపాకెట్లు ఆమె సూచనమీద బయటకు లాగాడు. 'ఆ రంగు కాప్సూల్ ఒకటి, తెల్లమాత్ర ఒకటీ త్వరగా యివతలకు తీయండి—' అంది ఆమె యింకా రొప్పుతూనే.

ఆనందరావు అలాగే చేశాడు.

ఆమె చేయి ముందుకు చాపబోయింది, అవి అందుకుందుకు. కాని నిస్సత్తువగా చేయి వొడిలోనే వాలిపోయింది.

ఆనందరావు అయోమయంలో పడిపోయాడు.

'కాస్త మంచినీళ్లు అందుకోండి త్వరగా....'

బాస్కెట్‌లోంచి నీళ్లసీసా తీసి గ్లాసులో వంచాడు.

'ఆ రెండు మాత్రలు నా గొంతులో వేయండి ...'

ఏమాత్రం ఆలోచించకుండా ఆ పని చేశాడు ఆనందరావు. వెంటనే గుక్కెడు నీళ్లుకూడా పట్టించాడు. ఆమె చేయి ముందుకు కదిపి అతని

ఎడమచేతిని గట్టిగా పట్టుకుంది. ఆమె చేయి వణికిపోతూవుండడం స్పష్టంగా తెలుస్తోంది.

రెండుమూడు నిమిషాలలోనే ఆయాసం కాస్త తగ్గింది.

'అమ్మయ్య' అనుకుని నిట్టూర్పు వదిలింది ఆమె.

'మీకు శ్రమ యిస్తున్నాను' అంది మళ్లీ. అతనికి యేమీ అర్థం కాలేదు. సమాధానం చెప్పలేకపోయాడు.

'కాస్త గుండెమీద చేత్తో రాస్తారా?'

ఆనందరావు బిడియంగా వుండిపోయాడు.

'నెప్పిగా వుంది. కాస్త బరువుగా నాలుగయిదుసార్లు రాసుకుంటే తగ్గిపోతుంది. నాకు చేయి స్వాధీనంలో లేదు. మీరేం అనుకోకుండా గుండెలమీద రాయండి, ప్లీజ్-'

ఆనందరావు యిబ్బందిగా ఫీలవుతూ ఆమె ఎదురురొమ్ముమీద వేళ్ళు ఆన్చాడు. 'ఇంకా కాస్త పక్కకి . కిందికి . ఆ! అలా.... అలాగే నాలుగయిదుసార్లు గుండెవయిపుకు రాయండి' అంది.

మంచి, చెడు ఆలోచించుకునే వ్యవధానం లేదు. ఆనందరావు ఆమె కోరిన ఉపచర్యలన్నీ చేశాడు. దాదాపు ఒక పావుగంట . యిరవయి నిమిషాలు అయిం తరవాత ఆమె కాస్తలో కాస్త మామూలు మనిషి అయింది.

ఫ్రీగా ఊపిరి పీల్చి వదిలింది.

'అమ్మయ్య. ఇప్పుడు సర్దుకుందండీ-' అంటూ ఆమె యీమారు తానే సూట్‌కేస్ మూత ఎత్తి మందుల పాకెట్ అందుకుని అందులోనుంచి ఓ ఎరుపురంగు మాత్ర తీసుకు తినగలిగింది.

టీ వెండర్ వస్తే మరోమారు టీ తీసుకున్నారు.

అర్కోణం స్టేషన్ దాటింది బృందావన్ ఎక్స్‌ప్రెస్.

'ఇంకెంతసేపు పడుతుందంటారు మదరాసు చేరుకోవటానికి....' అంది ఆమె.

ఆమె కళ్ళల్లో కూడా యిందాక వచ్చిన మార్పులు, నీరసం తొలగి పోయినాయి.

ఇప్పుడు ఆమె నవ్వుతూ వుంటే ఇంతసేపూ ఏమీ జరగనట్లే అనిపించింది ఆనందరావుకు.

"అందుకనే ఒంటరి ప్రయాణం అంటే భయం. నేను వెళ్ళగలనన్నా యింట్లోవాళ్ళు నన్ను వెళ్లనియ్యరు. మీరు సమయానికి దేవుడిలా ...'

'పదేపదే అలా అని నన్ను చిన్నబుచ్చకండి. నేను చేసిందేముంది?' అన్నాడు ఆనందరావు,

'మంచివాళ్ళు యెప్పుడూ అంతేలెండి-' అందామె. ఇంకాసేపాగి మీకు నిద్రవస్తే విరామంగా పడుకోండి. నాకింకేం బెంగా లేదు' అంది.

* * *

ప్రయాణం వివరాలు చెబుతున్నంతసేపూ సుశీల ముఖంలోవస్తున్న మార్పులన్నీ గమనిస్తూనే వున్నాడు.

'హాయిగా ఆమె వడిలో తలపెట్టుకుని తతిమ్మా దూరమంతా కులాసాగా ప్రయాణం చేసివుంటారు-' అంది ఆమె. కంఠస్వరంలో చిరుకోపం, అసూయ స్పష్టంగా అగుపిస్తున్నాయి.

ఆనందరావుకు ఇలా జరుగుతుందని తెలుసు.

"నీకేం, నీవలా తేలికగా అనేస్తావుగాని నేనెంత యిబ్బంది పడ్డానో నీకెలా తెలుస్తుంది?"

"కాస్తో కూస్తో యిబ్బంది పడితే మటుకేం లెండి. సుఖం దక్కిం దిగా! హాయిగా పగటిపూట పూలపాన్పుమీద శయనించి ప్రయాణం-"

ఆనందరావు సహించలేక పోయాడు.

"చాల్లే, సుశీలా. అసహ్యంగా మాట్లాడకు-"

"నేను ఏం మాట్లాడితే మటుకేంలెండి. అంతాఅయిపోయిందిగా!...."

ఆనందరావు యింకేం మాట్లాడలేక పోయాడు.

భోజనాలు అయిపోయి ఇద్దరూ పడకగదిలోనికి వచ్చారు.

"తరువాత యేమయిందో చెప్పరేం? మదరాసు చేరాకకూడా యింటికి రావడం యింత ఆలస్యం ఎందుకయిందో వివరించరేం?" అంది కాస్త ఎగతాళి మిళాయించి సుశీల.

'అదే చెప్పబోతున్నాను. మధ్యలో నీ అనుమానాలు, అసూయలూ-'

'అనుమాన మేముందిలెండి. స్పష్టంగా కనిపిస్తూ వుంటే-'

'ఆడవాళ్ళు-అసూయలు అని వ్యాసం వ్రాయాలని వుంది.'

'ఎన్నయినా రాస్తారు మీకేం?'

'నీ కెలా చెప్పాలి సుశీలా?. టూకీగా ఏం జరిగిందో చెబుతావిను- మద్రాసు సెంట్రల్‌లో దిగాం. ఆమెను 'రిసీవ్' చేసుకుందుకు యెవరూ రాలేదు. పావుగంట వెయిట్‌చేసి యెవరూ రారని నిర్ధారణ చేసుకున్నా. ఆమెను ఏం చేయాలి? 'టాక్సీ మాట్లాడిపెట్టండి. అడ్రస్ వుంది వెళ్ళి పోతాను-' అన్నది ఆమె. కాని రాత్రి ఎనిమిదిన్నరవరకు ఆమెను అలా తేలికగా యేమీ బాధ్యత లేనట్లుగా యెలా వదిలేస్తాను?

'అవును మరి! యెలా వదిలేస్తారు?'

'సర్లే, నీ హేళన! ఆమె దగ్గర టెలిఫోన్ నెంబర్ తీసుకుని స్టేషన్‌నుంచి వాళ్ళయింటికి ఫోన్‌చేశాను. ఆ ఫోన్ చెడిపోయిందనీ పిలుపు

అందదనీ తెలుసుకుందుకు పావుగంట పట్టింది. అప్పుడిక యింకేం మార్గం లేక టాక్సీలో ఆమెను వేసుకుని వాళ్లయింటికి వెళ్ళాను-'

'నయం ఇప్పటికయినా వచ్చారు, రాత్రంతా అక్కడ గడపి, తెల్ల వారి యింటికి వద్దామనుకున్నారు గాదు!'

'కొసాకు విను. ఎక్కడో అయినవరంలో వాళ్ల ఇల్లు, టాక్సీలు ఒకంతటరావు. ఎలాగో అక్కడకు చేరుకున్నాం. తీరా అక్కడేమయిందను కున్నావ్ ?'

'యేదో అయేఉంటుందిలెండి-'

'వాళ్ళు వూళ్ళోనేలేరు. ఇల్లు తాళంవేసివుంది. ఈ రోజు ఉద యమే తిరుపతి వెళ్ళారట! తెల్లవారాక కాని రామని చెప్పారట, పక్కఇంటి వాళ్లతో!'

సుశీల ఉత్సుకతతో మెడ సారించింది.

'ఆమెను ఏంచేయాలా అని తటపటాయస్తూవుండగా పక్కయింటి ఆమె బయటకువచ్చి-''ఆయ్యో ఇందిరమ్మగారా ? వచ్చారా! రండి, రండి లోపలకు-' అని ఆమెను ఆహ్వానించింది. వాళ్ళకూ వాళ్ళకూ బాగా పరిచయం, ఆమె ఆ రాత్రంతా వాళ్లఇంట్లోనే గడిపి తెల్లవారాక తమ మనమడు, మనమరాలు తిరుపతినుంచి తిరిగివచ్చాక సురక్షితంగా అక్క డకు మారుతానంది. పక్కింటిపిన్నిగారు 'ఇందిరమ్మగార్ని మేం వాళ్లకు వప్పజెప్పుతాంలెండి. మీరేం బెంగపెట్టుకోకుండా మీ యింటికి వెళ్ళండి' అంది. ఆమెకూడా అలాగే అన్నాక నేను అయినవరంనుంచి మనఇంటికి ఆటో చేసుకువచ్చాను. ఇప్పటికయినా రాగలిగానంటే ఎంతో తొందరగా వచ్చినట్లు లెక్క.—'ఈ డెబ్బయియేళ్ల ముసలిదాన్ని యేమీ అనుకోకుండా మద్రాసు చేర్చారు. మీకుచాలా పుణ్యం వుంటుంది నాయనా, అంది ఆమె

తెలుసా? కావాలి అంటే ఆ పుణ్యం అంతా నీకు ట్రాన్స్‌ఫర్ చేస్తాను.' అన్నాడు ఆనందరావు, సుశీల మొహంలోకి గుచ్చిచూస్తూ.

సుశీల ముఖకవళికలన్నీ మారిపోయాయి. ఇందాకటినుంచివున్న అసూయమేఘాలు తొలిగిపోయి మామూలు ప్రశాంతత ఆవరించింది.

"పాపం ఆ ముసలామెను యింత రాత్రిపూట అక్కడ వదిలేయక పోతే-పోనీ మన ఇంటికి తీసుకురాకపోయినారా, సరాసరి స్టేషన్‌నుంచే! రాత్రంతా ఇక్కడవుండి రెస్ట్ తీసుకుని రేపు మధ్యాహ్నం వాళ్ళ మనమడి ఇంటికి వెళ్లేవారుగదా!" అంది సుశీల. *

(యువ)